

Komisja Edukacji Geograficznej Polskiego Towarzystwa Geograficznego

<http://kegptg.geo.uni.lodz.pl/index.php?page=glowna>

Uwagi **do projektu Rozporządzenia MNiSW w sprawie standardu kształcenia przygotowującego** **do wykonywania zawodu nauczyciela** **z dnia 19.04.2019 r.**

W nawiązaniu do projektu *Rozporządzenia w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela* z dnia 19.04.2019 r., w imieniu członków Komisji Edukacji Geograficznej Polskiego Towarzystwa Geograficznego, których zainteresowania badawcze i praca dydaktyczna związane są z kształceniem nauczycieli, przekazujemy uwagi do przedłożonego projektu.

1. Brakuje w projekcie *Rozporządzenia...* jednoznacznego określenia czy do wykonywania zawodu nauczyciela przedmiotu w szkole podstawowej (w klasach IV – VIII) wystarczą studia I stopnia czy konieczne jest ukończenie studiów drugiego stopnia. W świetle rozpowszechnianych od dłuższego czasu informacji, że również **w szkole podstawowej konieczny jest dyplom magistra, należy w tym dokumencie tę kwestię jednoznacznie określić** (właściwe miejsce punkt 1.4).

2. W celu zapewnienia wysokiej jakości kształcenia, należy w standardzie zapisać, że studia nauczycielskie, powinny być realizowane przez jednostki posiadające uprawnienia do prowadzenia studiów I i II stopnia na kierunku bezpośrednio związanym z przedmiotem szkolnym. Doprecyzowania wymaga również kwestia przygotowywania do nauczania drugiego przedmiotu szkolnego. Proponujemy następujący zapis w standardzie: ***W sytuacji, kiedy drugi przedmiot nie ma odpowiednika w jednej dyscyplinie naukowej (np.: przyroda, wiedza o społeczeństwie, podstawy przedsiębiorczości), przygotowanie do nauczania takiego przedmiotu może odbywać się na kierunkach, których efekty kształcenia są zbliżone do wymagań programowych tego przedmiotu***". Brak takiego zapisu powoduje, że dyrektorzy i

kuratorzy nie chcą uznać uprawnień absolwenta zdobytych np. do nauczania przyrody na kierunkach geografia czy biologia.

3. Pomimo wielokrotnego zgłaszania do MEN i MNiSW przez środowiska akademickie i dydaktyków przedmiotowych, faktu zaniżania wymagań i niskiego poziomu kształcenia nauczycielskiego w **różnego rodzaju studiach podyplomowych funkcjonujących poza uczelniami** prowadzonymi określone kierunki studiów zgodne z profilem przedmiotów szkolnych, przesłany do opiniowania dokument sankcjonuje ich funkcjonowanie na dotychczasowych zasadach. Wiele instytucji i uczelni prywatnych, dających dotychczas uprawnienia nauczycielskie nie ma swojej kadry do prowadzenia tych studiów. Pomimo, że ustawa określa, że studia podyplomowe prowadzi uczelnia, to bardzo często jest tak, że instytucja, uczelnia prywatna nie ma w kadrze geografów (fizyków, itp.), a realizuje studia zatrudniając doradców metodycznych czy nauczycieli. Mamy też często do czynienia z fikcją, że ktoś inny organizuje te studia a kto inny daje dyplomy. Podczas debat w MEN w 2016 roku zapowiadano ograniczenie liczby podmiotów dających uprawnienia nauczycielskie, natomiast w opiniowanym dokumencie **nie określono jakie warunki musi spełniać podmiot realnie prowadzący te studia podyplomowe**. W ramach podnoszenia jakości kształcenia, należy w standardzie wyraźnie określić że **studia podyplomowe dla nauczycieli mogą prowadzić wyłącznie uczelnie, które mają akredytację kierunku zgodnego z proponowanymi studiami podyplomowymi i w których jest kadra prowadząca badania naukowe w zakresie dydaktyki danego przedmiotu**.

4. Podyplomowe przygotowanie merytoryczne do nauczania kolejnego przedmiotu lub prowadzenia kolejnych zajęć powinno obejmować znacznie większą minimalną liczbę zajęć (350 godz.). Projekt *Rozporządzenia...* słusznie określa czas trwania przygotowania do zawodu nauczyciela na studiach podyplomowych jako przynajmniej 3 semestry. Obserwowana praktyka skracania semestrów w tym typie kształcenia nauczycielskiego, podpowiada, że należy w standardzie (1.11) doprecyzować czas trwania semestru np. na 5 miesięcy lub 15 tygodni.

5. W standardach (punkt II) **konieczne jest wprowadzenie zapisu określającego wymagania w stosunku do osób prowadzących kształcenie w grupie przedmiotów D** (podobnie jak w odniesieniu do prowadzących kształcenie w grupie przedmiotów A i B). Zapis ten powinien mieć brzmienie:

(...) "W kształceniu przygotowującym do wykonywania zawodu nauczyciela w grupie zajęć D bierze udział co najmniej jeden etatowy pracownik naukowy uczelni wyższej, prowadzący badania naukowe z zakresu dydaktyki przedmiotu nauczania.

6. Domagamy się stanowczo rezygnacji (w całym dokumencie) ze stosowania terminu „dydaktyka szczegółowa” a tym bardziej „metodyka nauczania”. Wnosimy o konsekwentne stosowanie terminu „dydaktyka przedmiotowa”/ewentualnie „dydaktyka przedmiotu” - wszędzie tam gdzie mamy do czynienia z przygotowaniem do kształcenia w zakresie przedmiotu szkolnego. Dla dydaktyków przedmiotowych określenie „dydaktyka szczegółowa” jest dyskryminujące, eliminujące i niebezpieczne, bo zajęcia z dydaktyki szczegółowej mogą prowadzić osoby z przygotowaniem tylko pedagogicznym, a niekoniecznie osoby posiadające przygotowanie merytoryczne, dydaktyczne i praktyczne w kształceniu w zakresie danego przedmiotu. Określenie „metodyka nauczania” jest anachroniczne w jego obydwu członach: termin „metodyka” sprowadza całą szeroką wiedzę (w tym teorię poznania, kształcenia) do poziomu techniki a termin „nauczanie” odpowiada podającej formule, w której sankcjonuje się transmisję wiedzy (informacji) a nie kształcenie poprzez konstruowanie wiedzy i rozwijanie samodzielności poznawczej ucznia. Również na s. 15 należy zastąpić „metody nauczania” terminem „metody kształcenia”.

7. W różnych miejscach dokumentu, gdzie jest mowa o przygotowaniu dydaktycznym należy dodać „przedmiotowe przygotowanie dydaktyczne” lub „przygotowanie dydaktyczne w zakresie danego przedmiotu” (2.3, 2.5, 2.7.1, 2.7.2, 2.7.3, 2.7.4).

8. Praktyki zawodowe psychologiczno-pedagogiczne B3, mogą być zintegrowane czasowo z praktyką przedmiotową (jak określono w komentarzu pod tabelą na stronie 5), lecz powinny posiadać jednoznacznie określone efekty kształcenia, opiekunów, aby studenci realizowali praktykę psychologiczno-pedagogiczną, a nie rozszerzoną praktykę przedmiotową.

9. W punkcie III, w zakresie szczegółowych efektów uczenia się w części B - przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne, należy przenieść akcent na praktyczne przygotowanie do pracy wychowawczej nauczyciela. Treści (w szczególności bloku B.1.) są mocno teoretyczne. W zakresie umiejętności nie uwzględniono praktycznego wykorzystania wiedzy teoretycznej, zaplanowanej w licznych celach kształcenia z zakresu wiedzy (cele z zakresu wiedzy i umiejętności nie korelują ze sobą). Może to sprzyjać rozdzielności teorii i praktyki, czyniąc wiedzę teoretyczną w praktyce szkolnej mało przydatną.

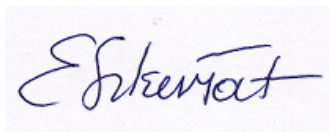
10. Niezależnie od treści dokumentu powinny zostać zagwarantowane dla uczelni stałe, dodatkowe fundusze na kształcenie nauczycieli i praktyki pedagogiczno-dydaktyczne studentów. Bez takich dodatkowych środków władze uczelni nie będą zainteresowane tym typem kształcenia oraz utrzymywaniem jednostek dydaktycznych i etatów osób - specjalistów prowadzących kształcenie nauczycielskie.

11. W trosce o spełnienie zakładanych, wysokich standardów kształcenia nauczycieli, stałe podnoszenie jakości kształcenia i doksztalcenia nauczycieli a w przyszłości lepszą jakość edukacji, prosimy o podjęcie w MNiSW starań o umożliwienie prowadzenia przewodów habilitacyjnych w zakresie dydaktyk przedmiotowych.

12. Ze względu na szereg istotnych problemów, z którymi borykają się dydaktycy przedmiotowi wszystkich przedmiotów szkolnych, zagrożenia całkowitą likwidacją etatów, ograniczonych możliwości prowadzenia badań naukowych w zakresie dydaktyk przedmiotowych, bardzo ograniczonych możliwości ich finansowania, prosimy w imieniu całego środowiska o spotkanie – debatę z udziałem Pana Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Deklarujemy poprowadzenie wszelkich działań natury organizacyjnej celem stworzenia dogodnych warunków do prowadzenia opartej na dialogu dyskusji na tak ważny a pomijany dotychczas temat przyszłości kadry akademickiej do kształcenia nauczycieli.

W imieniu członków Komisji Edukacji Geograficznej
Polskiego Towarzystwa Geograficznego

Przewodnicząca Komisji

dr hab. Elżbieta Szkurlat prof. UŁ

Wiceprzewodniczący Komisji

dr hab. Adam Hibszer